

На запитання відповідає медіаюрист проектів Тернопільського прес-клубу Ігор ФЕДОРЕНКО.

«Чи має редакція законні підстави забирати мій підпис під матеріалами, що розміщуються в газеті та дублюю ться на сайті, підписуюючи їх натомість назвою видання? Я працюю поза штатом , на гонорарній основі . І хотів би, щоб під суспільно-важливими матеріалами стояв мій підпис , як автора»

– Особисті немайнові і майнові права авторів, пов’язані із створенням та використанням творів, охороняються Законом України “Про авторське право і суміжні права”. Цей Закон дає наступне визначення таким термінам як автор та ім’я автора: автор – це фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір;

ім’я автора – сукупність слів чи знаків, що ідентифікують автора: прізвище та ім’я автора; прізвище, ім’я та по батькові автора; ініціали автора; псевдонім автора; прийнятий автором знак (сукупність знаків) тощо.

Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Для виникнення і здійснення авторського права не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей. Згідно частини першої статті 14 Закону України “Про авторське право і суміжні права” автору належать такі особисті немайнові права:

- вимагати визнання свого авторства шляхом зазначення належним чином імені автора на творі і його примірниках і за будь-якого публічного використання твору, якщо це практично можливо;
- забороняти під час публічного використання твору згадування свого імені, якщо він як автор твору бажає залишитись анонімом;
- вибирати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніма замість справжнього імені автора на творі і його примірниках і під час будь-якого його публічного використання;
- вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації автора.

Частина друга цієї статті містить положення про те, що особисті немайнові права автора не можуть бути передані (відчужені) іншим особам. Незважаючи на те, що за створення і використання твору, а також за перехід прав на нього автору належить авторська винагорода, розмір та порядок виплати якої встановлюються договором між автором і замовником, особисте немайнове право залишається за автором.

Отже, редакція може прибрати ваше ім'я як автора тільки у випадку, якщо ви самі цього бажаєте. Таке право автора передбачене статтею 26 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» в пунктах 9 – 11:

9) поширювати підготовлені ним повідомлення і матеріали за власним підписом, під умовним ім'ям (псевдонімом) або без підпису (анонімно);

10) відмовлятися від публікації матеріалу за власним підписом, якщо його зміст після редакційної правки суперечить особистим переконанням автора;

11) на збереження таємниці авторства та джерел інформації, за винятком випадків, коли ці таємниці обнародуються на вимогу суду.

Самостійна заміна редакцією вашого імені як автора на назву видання є порушенням вашого права. Ви маєте всі підстави вимагати усунення порушення вашого авторського права.

Консультації надаються в рамках виконання проекту Тернопільського прес-клубу «Сприяння медіа реформам та розвитку регіональної журналістики» за підтримки «Медійної програми в Україні», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) і виконується міжнародною організацією Internews.

Запитання можна попередньо надсилати на таку електронну адресу – akardynal@ukr.net